

CESTIČKY K UMENIU

Výstava výtvarných prác žiakov pani Mgr. Moniky Koprdovej, ktorá je nainštalovaná v galérii Univerzum budovy Pedagogickej fakulty UKF na Dražovskej 4 v Nitre. Hlavnými organizátormi sú SZUŠ Tralaškola, ktorú vedie Mgr. Alica Rétiiová a Katedra výtvarnej tvorby a výchovy, PF UKF v Nitre, ktorú vedie doc. Mgr. Adriana Récka, PhD. Výstava bude trvať od 22.11. 2012 do 20. 12. 2012. Srdečne pozývame.

Dôležití mediátori tohoto podujatia: Mgr. Monika Koprdoová má desaťročnú prax. Päť rokov pracuje v Tralaškole. Je absolventkou PF a FF UKF v Nitre s aprobáciou Etická výchova - výtvarná výchova. Jej pedagogický talent, tvorivosť, dobré vedomosti a dostatočná životná a pedagogická skúsenosť, jej umožňujú dosahovať neobvyklé výsledky vo výtvarnej tvorbe žiakov.

Pani Mgr. Alica Rétiiová so svojimi organizačnými schopnosťami je dobrou manažérkou Tralaškoly. Vie si vyberať dobrých učiteľov. Je prísna a vyžaduje od nich stopercentnú pracovnú disciplínu. No najdôležitejšími aktérmi sú malí i väčší „umelci“ tejto školy. Hovoríme o žiakoch predškolskej výchovy, prvého a druhého stupňa ZŠ. Pod Monikiným vedením nám pripravili túto krásnu výstavu.

K hodnoteniu výstavy:

Na úvod: rozvoj vizuálnej kultúry, tvorivé myslenie, rozvoj emocionálnej stránky osobnosti sú fenomény tejto doby. Tá dnes hľadá nové cesty humanizácie človeka a spoločnosti. Výtvarná výchova, ktorú sa nekompetentní snažia vytlačiť zo systému edukácie, má práve dnes s ohľadom na to minulé, ale i s víziou do budúcnosti, právo na svoju existenciu. Veď je to predmet, ktorý integruje zložky citovej a rozumovej výchovy, napomáha komplexnejšiemu poznávaniu sveta a lepšej orientácii sa v ňom. Navyše tvorivé myslenie a konanie nenecháva človeka a teda i dieťa v rôznych životných situáciách bezbranným. Naopak, pomáha mu žiť užitočnejší a zaujímavejší život.

Výstava je koncipovaná do dvoch väčších celkov. Prvý je hľadaním cestičiek k umeniu. Ide tu hlavne o parafrázovanie umeleckých diel a transpozíciu a transformáciu rôznych umeleckých slohov a výtvarných štýlov do školskej praxe. Druhým celkom sú dejovo a príbehovo orientované obrázky zo života detí, rôznych zvierat, motýľov, kvetov, rodiny, vecí. U starších žiakov máme možnosť vidieť žánrové dielka: krajinu, portrét, zátišie. Obidva celky spolu súvisia. Do prvého súboru sme vybrali podnety z kultúry a umenia Egypta, Byzancie, gréckeho umenia, renesancie, secesie a kubizmu.

Cestičky k porozumeniu umenia sú dnes veľmi pestré a zábavné. Celému procesu predchádzajú určité pravidlá. Pedagóg vyberá reprodukcie, ktoré často žiaci poznajú prostredníctvom iných dostupných médií. Riadeným rozhovorom objavujú podstatu umeleckého diela, dobové súvislosti. Nakoniec skúmaním výtvarného jazyka a materiálu pristupujú k jeho aktívnej parafráze.

Zobrazujú nielen to čo vidia, ale aj to čo o danom artefakte vedia. Motívom môže byť napríklad Tutanchamónova zlatá pohrebná maska, sfinga, socha, príbehy zo života faraóna, alebo života obyčajných ľudí. Pri tvorbe platí určitý kánon, ktorý spontánne využívajú malé deti. Starší žiaci ho pri parafrázovaní tohto tematického celku využívajú vedome. Obrazy, sochy prispôsobujú vlastným predstavám, no ich výtvarný jazyk a hlavne použitie techník je bohatšie.

Grécke umenie. Žiaci stvárnajú životné i mytologické príbehy. Napríklad: na farebný podklad monotypom alebo výstrižkom nakomponujeme kone. Sýtosť tlače robí z koníkov hlavný motív. Ten je dotvorený maľbou bojovníkov. Ďalšie prvky deja sú posunuté do druhého plánu. Vidíme snahu o kompozíciu a vytvorenie priestoru. Na tvar koňa deti

využili šablónu. Tvar je redukovaný, no veľmi pôsobivý. Podobne ma zaujala práca, ktorá zobrazuje rozkrídleného Pegasa. Počas maľby búst, kopijí, podobizní významných Grékov, sa starší žiaci snažili pastelom zachytiť podobu a ilúziu trojrozmerného tvaru hlavy. Prekrásne sú grécke vázy, ktoré zobrazujú ich tvar, matériu, príbeh. Sú ozdobené dekoratívnym ornamentom a dotvorené lepením prvkov, kresbou, voľbou podkladového papiera. Vytrhávanie tvaru z papierovej plochy, dáva týmto dielkam originálny charakter.

Z Byzancie sme vybrali sugestívne maľby Madony s dieťaťom. Tvarová jedinečnosť, voľba farieb, zlatenie, použité mozaikovej textúry v pozadí, dáva prácam zaujímavý rozmer.

Renesančné modifikácie vychádzajú prevažne z malieb Botticelliho a Leonarda da Vinci. Hlavnou metódou je dotváranie časti obrazu vystrihnutého z celku. Vzniká nová verzia východzieho diela. Je to intelektuálna činnosť, v ktorej žiak uplatňuje plošnú kresbu, všetky jej kvalitatívne polohy, od bielej cez sivé až k čiernej. Je to zaujímavá hra so svetlom, šerom a tmou a hlavne s kompozíciou.

Secesia – nové umenie, ktoré vzniklo ako oponentúra industriálnej spoločnosti. Hlavnou myšlienkou bolo čo najviac sa priblížiť k prírode. Je plné symboliky a imaginácie. K interpretácii boli využité diela viedenského secesného umelca Gustáva Klimta. I tu nachádzame metódu, ktorú používa dnešné umenie. Kopírovaním je z obrazu vystrihnutá určitá a časť a tú žiaci dotvárajú cez svoje predstavy a fantáziu na papier. Dekór je použitý ako zaujímavý akcent, ale i významný prvok secesie.

Z moderného umenia sme ešte vybrali kubizmus. Vychádzame z Picassových malieb. Tento umelecký smer používa metódy deformácie, dekonštrukcie reálneho tvaru. Svetlo, tvar, farba, plocha, obrátená perspektíva, preklápanie, viacpohľadovosť a geometrizácia, sú hlavné výrazové prostriedky, ktorými sú dielka tvorené.

Druhý celok výstavy tvoria panely, na ktoré sme nainštalovali práce s rôznou tematikou. Vidíme motívy kvetov, domácich i exotických zvierat, motýľov, autá, hry detí v prírode, v domácom prostredí, portréty, zátišia, krajiny. Sú plné krásnych tvarov, fantázie, humoru. Niektoré majú i absurdný rozmer. Napríklad dáma s neuveriteľným klobúkom. Práca o mačičke je obrazom v obraze. Centrálny obraz mačky vznikol otlakom z kompozície na papieri. Monotyp bol prenesený na väčší papier. Do rámu, ktorý vznikol, dieťa nakreslilo všetko čo mačička dokáže. Žiaci využívajú všetky výrazové prostriedky a mnohé výtvarné techniky, ktoré priniesla táto doba. Sú vhodné na stvárnenie čohokoľvek na dvojrozmernej ploche. Využívajú sa hry s farbou, koláž, dekoláž, proláž, muchláž, frotáž, asambláž, monotýpia, atď. Práce nevznikajú na jednej lekcií. Je to zo strany pedagóga premyslená postupnosť. U malých detí je pri tvorbe veľa spontánnosti a náhody. Túto sa snažíme zachovať aj u starších detí, ale tie sú už mentálne vyspelejšie, preto u nich spontánnosť prerastá do uvedomelej tvorby a konštruktívnej komunikácie. Rozširuje sa ich záujmová oblasť, čo môže byť pre výtvarnú tvorbu starších detí pozitívne, ale aj negatívne. U mnohých je výtvarná tvorba čiastočne menej preferovaná a dieťa sa presúva do iných záujmových oblastí.

Vážený priatelia, tu vidíte len zlomok toho, čo Mgr. Monika Koprdovalá s deťmi na hodinách robí. Len na oživenie priestoru sme zavesili niekoľko trojrozmerných prác. Veď papier je najdostupnejším materiálom.

Na záver ďakujem Vám všetkým za trpezlivosť a záujem. Želám zdravie a veľa pracovných úspechov. Vám, deti, prajem veľa podnetov k tvorbe.